



## Raadsvoorstel

Onderwerp: Hemelwaterverordening Velsen 2023

<b>Datum collegevergadering</b>	14 november 2023	<b>Ambtenaar</b>	T. Nierop R. van Hardeveld
<b>Zaaknummer</b>	25950	<b>Telefoon</b>	
<b>Portefeuillehouder(s)</b>	M-T. Meijs	<b>E-mailadres</b>	<a href="mailto:tnierop@velsen.nl">tnierop@velsen.nl</a> <a href="mailto:rhardeveld@velsen.nl">rhardeveld@velsen.nl</a>

### Voorgesteld raadsbesluit

1. De Hemelwaterverordening Velsen 2023 vast te stellen.

### Samenvatting

De hemelwaterverordening zorgt ervoor dat nieuwbouwontwikkelingen en grootschalige verbouwingen gaan bijdragen aan een klimaatbestendig Velsen door het stellen van regels aan de opvang en afvoer van het hemelwater. Velsen werkt aan een groene en klimaatbestendige stad. Door klimaatverandering komen vaker extreme regenbuien voor en neemt de kans op wateroverlast en waterschade toe. Om schade te voorkomen, verwerkt de gemeente het regenwater in de openbare ruimte en houdt waar mogelijk het water vast. Maar dat is niet voldoende. Het grootste gedeelte van Velsen bestaat namelijk uit privaat terrein waar ook regenwater afstroomt. Zonder goede afspraken over het regenwater van private percelen is het niet mogelijk om een klimaatbestendige stad te realiseren. In 2020 ondertekende de gemeente het convenant klimaatbestendige nieuwbouw van de Metropoolregio Amsterdam. De hemelwaterverordening zorgt voor de juridische borging van de doelen uit dit convenant. Hierdoor dragen nieuwbouwontwikkelingen en grootschalige verbouwingen voortaan bij aan een klimaatbestendig Velsen.

### Inleiding

Velsen werkt aan een groene en klimaatbestendige stad. Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast en droogte toe, wat tot schade en kosten leidt en een risico kan vormen voor de volksgezondheid. Het gebeurt steeds vaker dat straten, woningen en gebouwen onderlopen. Daarnaast kan droogte leiden tot schade aan (gemeentelijk) groen en tot verzakkingen van gebouwen en wegen. Om schade zoveel mogelijk te voorkomen, zorgt de gemeente ervoor dat het



regenwater in de openbare ruimte wordt verwerkt en indien mogelijk wordt vastgehouden. Het vasthouden is belangrijk om voldoende water te hebben in droge perioden en voor het groen. Voldoende groen helpt weer tegen hittestress. Alle herinrichtingen en groot onderhoudswerken in de openbare ruimte worden daarom de komende jaren klimaatbestendig uitgevoerd. Maar dat is helaas niet voldoende. Het grootste gedeelte van Velsen bestaat namelijk uit privaat terrein waar ook regenwater afstroomt. Zonder goede afspraken over het hemelwater van particuliere percelen is het niet mogelijk om een klimaatbestendige stad te realiseren. Om hier invulling aan te geven is een hemelwaterverordening opgesteld.

De hemelwaterverordening heeft een directe relatie met het PWR (voorheen vGRP) en het groenstructuurplan. Het PWR en het groenstructuurplan bevatten ambities op het gebied van klimaatadaptatie en vergroening van de stedelijke omgeving. Deze ambities kunnen alleen worden waargemaakt als ook de private percelen meedoen. De hemelwaterverordening is gebaseerd op de modelverordening "Afvoer hemel- en grondwater" van de VNG en is afgestemd met de buurgemeenten (Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal).

## Beoogd doel en effect van het besluit

- Het voorkomen van schade die optreedt als gevolg van (extreme) neerslag en droogte. Het draagt bij aan een klimaatbestendig en groen Velsen door niet alleen de openbare ruimte hierop in te richten, maar ook de percelen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties
- Het geeft uitvoering aan de Kabinetsbrief van 'water en bodem sturend', waarbij onder andere minder verharding en meer groen in de stedelijke omgeving wordt nagestreefd.

## Argumenten

- De gemeente kan het niet alleen  
Zonder percelen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties is het niet mogelijk om de ambities voor een klimaatbestendig en groen Velsen waar te maken. Met deze hemelwaterverordening borgen we dat nieuwe ontwikkelingen en grootschalige verbouwingen direct bijdragen aan een klimaatbestendig Velsen.
- Het is een juridisch instrument  
Vanaf de inwerkingtreding van het GRP in 2012 wordt de verwerking van hemelwater 'verplicht' gesteld bij nieuwbouw. Dit was echter niet goed juridisch geborgd en daarom is een hemelwaterverordening nodig. In 2020 ondertekende de gemeente het convenant klimaatbestendige nieuwbouw van de metropoolregio Amsterdam, waarin eisen zijn opgenomen over de opvang van hemelwater. Met het vaststellen van de hemelwaterverordening Velsen 2023 wordt het nemen van hemelwatermaatregelen juridisch geborgd en dragen nieuwbouwontwikkelingen en verbouwingen voortaan bij aan een klimaatbestendig Velsen.

De Wet milieubeheer biedt de bevoegdheid om bij verordening regels te stellen over het bergen van afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater. De Gemeentewet biedt daarnaast de raad de bevoegdheid om de verordeningen te maken die voor de gemeente nodig zijn.

Daarnaast blijft het belangrijk dat de gemeente inwoners en bedrijven blijft enthousiasmeren

om te blijven vergroenen. Publieksacties zoals de groene dakenaanpak, NK Tegelwippen, vergroenen schoolpleinen en bedrijventerreinen blijven belangrijk.

- Regionale samenwerking

Nederland is binnen het Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie (DPRA) opgedeeld in werkregio's. Velsen vormt samen met Bloemendaal, Haarlem, Heemsteden en Zandvoort een DPRA-werkregio. We trekken hierbij gelijktijdig op met het opstellen van hemelwaterverordeningen. In Haarlem is deze recent vastgesteld en Bloemendaal en Heemstede stellen de hemelwaterverordening op dit moment op. Wij hebben overleg gevoerd met deze gemeenten om de hemelwaterverordeningen op elkaar aan te laten sluiten. Gelijkluidende regels zijn immers belangrijk voor ontwikkelaars en bouwbedrijven. Zo kunnen zij hun bouwwerkzaamheden uniformiseren en hoeven niet per gemeenten met andere regels rekening te houden.



## Alternatieven

---

- Niet vaststellen

Het alternatief is om de hemelwaterverordening niet vast te stellen of de eisen niet aan te scherpen. De ambities voor een klimaatbestendig en groen Velsen kunnen dan niet of beperkt worden gerealiseerd. In dat geval zal Velsen meer te maken krijgen met wateroverlast, droogte en hittestress en zullen de schade en kosten hiervan hoger liggen. De doelen uit het MRA-convenant klimaatbestendige nieuwbouw zijn dan niet juridisch afdwingbaar.

- Een ambitieuzer scenario: ook toepassen op bestaande percelen

Velsen kan niet op relatief korte termijn klimaatbestendig worden door alleen eisen te stellen aan de hemelwaterverwerking bij nieuwbouw en verbouwingen. Een alternatief is om te kiezen voor een ambitieuzer scenario waarbij ook voor bestaande bouw eisen worden opgenomen. Op dit moment stellen we voor om te starten met bindende regels voor nieuwbouw en verbouwingen en deze processen goed in te bedden. Het toepassen van de verordening valt immers samen met een bouwproces ('natuurlijk moment').

Voor de bestaande situaties intensiveren we de positieve stimulering en enthousiasmering van de vergroening (zoals buurtinitiatieven groene daken, NK Tegelwippen, vergroenen schoolpleinen en bedrijventerreinen). We zien hierbij een groeiend enthousiasme. Vergroenen en lokaal verwerken van water is immers niet moeilijk. Het stellen van juridisch bindende regels werkt naar verwachting contraproductief. Boven valt het toepassen van de hemelwaterverordening niet samen met een bouwproces en is het een losstaande actie. Dat zou om extra inzet van de gemeente vergen in de vorm van het stellen van termijn waarop het hemelwater op eigen terrein verwerkt moet worden, de controle daarop en handhaving waar dit niet gebeurt. Wel is het belangrijk om over circa vier jaar de aanpak te evalueren en te beoordelen of er ook een verplichting moet gaan gelden voor bestaande bebouwing.

## Risico's

---

- We gaan niet snel genoeg

Ruim 50% van het verhard oppervlak binnen stedelijk gebied in Velsen is niet in eigendom van de gemeente. Dit betekent dat de gemeente de bedrijven, particulieren en andere grondbezitters heel hard nodig heeft om de uitdagingen van klimaatverandering het hoofd te kunnen bieden. Het kan zijn dat met alleen eisen stellen aan hemelwaterverwerking bij nieuwbouw en verbouwingen, aangevuld met de publieksacties zoals het NK Tegelwippen, de klimaatbestendigheid niet snel genoeg wordt gehaald. In dat geval zal onderzocht moeten worden in hoeverre ook voor bestaande bebouwing een verplichting nodig is.



- Personele inzet  
De afdeling bouw- en woningtoezicht is bevoegd gezag voor de handhaving van de regels over de hemelwatermaatregelen op particulier terrein. Wij verwachten dat de controle op de aanleg niet voor een extra belasting zorgt. Het toepassen van de hemelwaterverordening wordt toegevoegd aan de lopende bouwtoetsing en is 'klein' ten opzichte van het gehele bouwproces. Bovendien is er een ruime ervaring opgebouwd bij adviesbureaus, leveranciers en bouwbedrijven bij het verwerken van hemelwater. Maar mocht dit in de praktijk anders uitpakken dan is het risico dat onvoldoende inzet beschikbaar is om toezicht te houden en handhavend op te treden bij overtreding van de regels. Dan zal de hemelwaterverordening niet het gewenste resultaat opleveren.
- Bouwkosten  
Ontwikkelaars en bouwers hebben al vanaf 2012 (inwerkingtreding huidige GRP) de verplichting om hemelwater lokaal te verwerken. De bergingseis gaat omhoog (van 20 mm naar 70 mm) en wordt gelijk aan de bergingseis zoals die binnen de metropoolregio Amsterdam toegepast wordt. Dit leidt enerzijds tot extra bouwkosten. Daarentegen hebben ontwikkelaars en bouwers voordeel bij gelijklopende regels. Het geeft hen duidelijkheid en voorkomt dat lokaal maatwerk moet worden toegepast. Daar kunnen zij hun ontwerp- en bouwproces op inrichten, wat efficiëntiewinst oplevert. Netto gezien worden daarom verwaarloosbare effecten verwacht van de kosten voor ontwikkelaars en bouwers. De kosten van de hemelwaterverplichting zijn daarnaast klein ten opzichte van de totale bouwkosten. Ook is van belang om niet eenzijdig naar de bouwkosten te kijken. De toepassing van de hemelwaterverordening verkleint immers het ontstaan van schade die in de toekomst kan optreden.

## **Programma**

---

Programma Water en Riolering

## **Kader**

---

- Wet Milieubeheer en de Gemeentewet
- Convenant klimaatbestendige nieuwbouw (metropoolregio Amsterdam)

## **Participatie en inspraak**

---

De hemelwaterverordening is samen met het PWR zes weken ter inzage aangeboden. Daarnaast is aan onze belangrijkste waterpartner Rijnland een reactie gevraagd. Rijnland heeft een positieve reactie gestuurd (zie bijlage).

## **Financiële consequenties**

---

Wij verwachten geen financiële en/of personele consequenties.

## **Uitvoering van besluit**

---

# GEMEENTE VELSEN

Het toepassen van de hemelwaterverordening wordt toegevoegd aan de lopende bouwtoetsing. De afdeling bouw- en woningtoezicht wordt bevoegd gezag voor de handhaving op de hemelwatervoorschriften.

## **Bijlagen - onderdeel uitmakend van het besluit**

---

- Hemelwaterverordening Velsen 2023
- Bijlage 1 van de Hemelwaterverordening (kaart)



## **Bijlagen - bijgevoegd als achtergrondinformatie**

---

- Reactie Rijnland

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

De burgemeester,

D. Veurink

F.C. Dales